

INTERNATIONAL WEEKLY

№ 16

01.09.2018 – 15.09.2018

Friedrich Naumann
STIFTUNG **FÜR DIE FREIHEIT**

ЗМІСТ

Україна – Європейський союз	3
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	3
<i>Зміни до Конституції України: чи змінить це ставлення ЄС до України?</i>	3
Інші події в ЄС	5
Зовнішня політика	11
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	11
<i>Розірвання «Великого» договору з РФ: наслідки для України</i>	11
Двосторонні відносини.....	14
АВСТРІЯ.....	14
НОРВЕГІЯ	14
США	15
ЄС	16
ЕСТОНІЯ	17
ВЕЛИКА БРИТАНІЯ.....	18
Опір російській гібридній війні	19
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	19
<i>Втручання РФ у вибори України: дезінформація та маніпулювання в дії</i>	19

Україна – Європейський союз

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Зміни до Конституції України: чи змінить це ставлення ЄС до України?

На початку вересня 2018 року на сайті ВР з'явився текст президентського законопроекту про внесення змін до Конституції України щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в ЄС та НАТО.

У законопроекті запропоновано закріпити незворотність курсу України на європейську і євроатлантичну інтеграцію та підтвердження європейської ідентичності українського народу у преамбулі Основного закону. Крім того, до повноважень ВР додати «реалізацію стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору». Також у Конституції пропонується зазначити, що «Президент України є гарантом реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору». Водночас у повноваженнях Кабміну пропонується вказати, що той: «Забезпечує реалізацію стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору».¹

Така ініціатива президента знайшла як позитивні так і негативні відгуки. Нагадаємо, вступ до ЄС та НАТО як мету України вже зафіксовано у Законах України «Про національну безпеку та оборону» і «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики». «Серед політиків дедалі більше стає охочих поставити під сумнів наш чітко вивірений європейський курс. Окремі безвідповідальні політикани малюють необхідність повернення на Схід. Щоб ніхто не думав «петляти», впевнений, що це має бути прямим текстом зафіксовано в Конституції», - пояснює Президент.²

Якщо ж проаналізувати досвід країн пост-соціалістичного табору, які зараз є членами ЄС, то жодна з них не змінювала свою Конституцію для декларування намірів про вступ до НАТО та ЄС. До прикладу, Латвія приєдналася до ЄС на основі Конституції 1922 року, хоча в документі прописана непорушність суверенітету держави.

¹ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64531

² <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2018/07/3/7083875/>

Старший аналітик Української ради з міжнародних відносин Володимир Денисюк переконаний, що фіксація намірів щодо ЄС та НАТО навіть у Конституції ніяким чином не вплине на практичний поступ євроінтеграції України. «Якщо в країні не відбуватимуться серйозні реформи, якщо їхні результати не відчуватимуть пересічні громадяни, то будь-яка політична сила зможе змінити цей курс, навіть якщо він буде прописаний в Основному законі», - сказав експерт.³

Політичний експерт, кандидат історичних наук Олександр Палій, навпаки, відзначив, що: «...такий крок продемонструє західним партнерам серйозність наших намірів щодо євроатлантичної інтеграції, оскільки означатиме, що жоден новий український уряд вже не змінить напрямку, закріпленого в Конституції».⁴

Загалом в ЄС сприйняли цю новину досить скептично. «Ми переконані, що більшість людей дивиться в напрямку Європи. І ми маємо це переконання незалежно від того, це закріплено в Конституції чи ні», - зазначив представник фракції Європейської народної партії, постійний доповідач Європарламенту щодо України Міхаель Галер, коментуючи цю ініціативу. Депутат від соціал-демократів Кнут Флекенштайн заявив, що українці самі вирішують, що і як прописувати у своїй Конституції, але запропонував все-таки зосередитися на «роботі сьогоднішнього дня». Ребека Хармс з фракції Зелених також вважає, що Україні потрібні трохи інші зміни. Наприклад, новий Закон про вибори.

Прес-служба НАТО, прокоментувала таку ініціативу процитувавши резолюцію саміту НАТО у Брюсселі. «Ми непорушні щодо нашої підтримки права України вирішувати своє майбутнє і зовнішню політику самостійно, без втручання ззовні. В світлі знову заявлених прагнень України до членства в НАТО, ми вірні нашим рішенням, прийнятим на саміті в Бухаресті», - йдеться у тій частині резолюції, яка стосується України.⁵

Таким чином, внесення змін до Конституції України щодо набуття повноправного членства України в ЄС та НАТО є досить дискусійною темою в експертному середовищі. Більше того, наближення виборів робить її більш схожою на політичний піар. Разом з тим, це не применшує її значущості. Євроатлантична інтеграція є стратегічним курсом України який дійсно було би варто закріпити в Основному законі зважаючи на багаторічну невизначеність України та геополітичні коливання її зовнішньополітичного курсу. Безумовно і те, що впровадження конкретних практичних кроків у реформуванні країни подоланні корупції є найкращою запорукою євроатлантичної інтеграції. З огляду на заяви європейських політиків, саме результати реформ визначатимуть успіх інтеграційних процесів України.

³ <https://bit.ly/2NPyKW9>

⁴ <https://bit.ly/2NPyKW9>

⁵ https://dt.ua/WORLD/jevrosyuz-skeptichno-postavivsy-a-do-popravok-u-konstituciyu-ukrayini-schodo-yes-i-nato-deutsche-welle-287684_.html

Інші події в ЄС

**ЄС розраховує на угоду між Косово і Сербією до травня 2019 року
01.09.2019**

ЄС сподівається, що Сербія і Косово укладуть зобов'язуючу угоду щодо нормалізації відносин до травня наступного року.

Про це заявила глава зовнішньополітичного відомства ЄС Федеріка Могеріні, повідомляє EUobserver.

У травні наступного року завершиться мандат нинішнього Європейського парламенту та Комісії, і відбудуться нові загальноєвропейські вибори.

За словами Могеріні, угода може включати в себе обмін територіями між Косово і Сербією та сербське визнання Косова.

Раніше президент Косова Хашим Тачі відкинув можливість передачі косовських територій з етнічно сербським населенням під владу Белграда і заявив, що муніципалітети Медведжа, Прешево і Буяновац на півдні Сербії повинні бути приєднані до Косова в односторонньому порядку.

Як відомо, Євросоюз веде переговори про вступ із Сербією з 2014 року, але Брюссель наголошує, що жоден майбутній член ЄС не може мати територіальних або прикордонних суперечок.

Сербія не визнає незалежності Косова, проголошеної в 2008 році. Президент Сербії Александар Вучич наполягає: будь-яка майбутня угода з Косовом повинна бути результатом компромісу, ймовірно, референдуму.

Найчастіше обговорюваний сценарій полягає у тому, що частина північного Косова, населена здебільшого сербами, перейде Сербії, а населена здебільшого албанцями Прешевська долина у Сербії стане частиною Косова.

Європейська правда

Фінляндія повинна збільшити допомогу країнам, що розвиваються – прем'єр

02.09.2018

Фінляндія повинна підвищити рівень допомоги країнам, що розвиваються. Про це заявив прем'єр-міністр Юхе Сіпіля, пише Yle.

Уряд Сіпіля в 2016 році урізав кошти на допомогу країнам, що розвиваються. На даний момент відрахування становлять близько 0,4 % від ВВП. Сіпіля заявив, що Фінляндії слід досягти поставленої цілі ООН в 0,7 % від ВВП.

"Нам довелося скоротити витрати на цю важливу справу, коли ми були змушені відновлювати економіку Фінляндії", – зазначив Сіпіля.

Він також заявив у черговий раз, що квоту на прийом біженців можна було б підняти з нинішніх 750 до 1500-2000 осіб. За словами Сіпіля, ЄС має посилити співпрацю з гуманітарними організаціями ООН, щоб надавати допомогу людям поблизу від вогнищ конфліктів.

"Коли прикордонний контроль буде ефективним і будуть створені пункти відбору біженців через ООН, я готовий підвищити квоту. Це буде означати кінець неконтрольованої міграції", – каже Сіпіля.

Сіпіля підтримує полегшене звільнення працівника в невеликих компаніях. За його словами, уряд дотримується своїх планів полегшити звільнення працівника на підприємствах, в яких кількість працівників не перевищує 20 осіб. Ряд профспілок вимагає від уряду відмовитися від цієї пропозиції. Профспілки також повідомили, що готуються прийняти заходи проти закону, якщо уряд не піде на поступки.

Європейська правда

Прем'єр Іспанії пропонує провести референдум про посилення автономії Каталонії

03.09.2018

Прем'єр-міністр Іспанії Педро Санчес в понеділок запропонував провести референдум щодо більшої автономії для Каталонії, але виключив можливість голосування за незалежність.

Про це пише Politico.

У розмові з Radio Cadena SER він заявив, що діалог, який він заохочує між Мадридом та Каталонією, повинен призвести до голосування "щодо посилення автономії" регіону.

"Це референдум щодо автономії, а не щодо самовизначення", - сказав він, але не вказав часові рамки для проведення голосування.

Після того, як Санчес зайняв посаду в червні, він зазначив, що його уряд перебуватиме у меншій конфронтації з каталонськими сепаратистами, проте категорично проти незалежності регіону.

З того часу, аби зменшити напруженість між двома сторонами після референдуму про незалежність, він провів переговори з главою Каталонії Кімом Торрою.

Європейська правда

Уряд Німеччини схвалив створення нового агентства з кібербезпеки

03.09.2018

Уряд Німеччини схвалив рішення про створення нової структури з кібербезпеки для посилення захисту країни - Агентстві з питань інновацій у сфері кібербезпеки.

Про це повідомляє Defense News.

Нову організацію спільно очолюють міністри оборони та внутрішніх справ. Агентство отримає бюджет в розмірі 200 млн євро в період між 2019 та 2022 роками. У новому агентстві працюватимуть близько 100 співробітників.

Німецький парламент обговорюватиме пропозицію щодо затвердження роботи агентства найближчим часом. Щойно фінансування буде схвалено, аналітики почнуть свою роботу з наступного року.

Однією з цілей нового агентства є прискорення циклу виробництва технологій кібербезпеки.

"Існуючі урядові процеси, що стосуються досліджень, є занадто повільними. Ми повинні бути принаймні такими ж швидкими і добре оснащеними, як і злочинці", - сказала міністр оборони Урсула фон дер Ляєн.

Очікується, що завдяки агентству урядові структури володітимуть продуктом для аналізу загроз та можливого віртуального удару у відповідь та не будуть змушені чекати його появи на ринку і купувати.

У створенні відомства Німеччина орієнтується на відповідні державні агенції США та Ізраїлю.

Європейська правда

ЄС проти плану прем'єра Британії щодо Brexit

03.09.2018

Головний переговорник ЄС з питань Brexit Мішель Барньє заявив, що виступає проти ключових пропозицій британської прем'єрки Терези Мей щодо майбутньої торговельної угоди.

Про це повідомляє BBC.

Барньє сказав, що плани "загальної книги правил" щодо товарів, але не послуг - не в інтересах ЄС.

"Протягом десятиліть у нас зросла власна екосистема. Не можна грати з нею, вибираючи шматочки", - сказав він.

Напередодні британський прем'єр заявила, що не збирається іти на компроміс щодо своїх пропозицій. Барньє на це відповів, що плани Мей "стануть завершенням єдиного ринку та європейського проекту".

"Британці мають вибір. Вони могли б залишитися на єдиному ринку, як Норвегія, яка також не є членом ЄС, - але тоді їм доведеться взяти на себе всі відповідні правила та внесок у європейську солідарність. Це ваш вибір. Але якщо ми дозволимо британцям вибирати ізюм із наших правил, це матиме серйозні наслідки. Тоді будь-які інші треті країни могли б наполягати на тому, щоб ми пропонували їм ті самі пільги", - сказав він.

Переговори між Британією та ЄС мають неформальний кінцевий термін до кінця жовтня, але Барньє сказав, що їх можуть продовжити до середини листопада. Минулого тижня Барньє заявив, що не виключає безладного виходу Великої Британії з Європейського Союзу.

Європейська правда

Польща створить Фонд національної оборони для модернізації армії

05.09.2018

Міністр національної оборони Польщі оголосив про плани створити Фонд національної оборони, до якого ресурси повинні надходити з небюджетних джерел. Про це Маріуш Блащак заявив на відкритті Міжнародної виставки оборонної промисловості у Кельце, повідомляє "Польське радіо".

За його словами, у відомстві вже розпочато роботу щодо створення фонду. "Нам важливо, щоб наші оборонні можливості були вибудовані якнайкраще, щоб якомога краще модернізувати обладнання польської армії, щоб якнайбільше відповідати вимогам Північноатлантичного альянсу та, в першу чергу, наших громадян, які хочуть жити в безпечній країні", - заявив Блащак.

Він наголосив, що частину сучасної зброї відомство купує в польських компаніях. Однак є сфери, які вимагають договорів з іноземними компаніями, і, як зазначив міністр, ще перед закінченням року міністерство планує завершити ще один великий контракт.

Частина експертів вважає, що йдеться про придбання ракетної артилерії як частини програми "Омар".

Європейська правда

Главу МВС Австрії запідозрили у використанні рейдів поліції для порятунку ультраправих

05.09.2018

У парламенті Австрії розпочали розслідування дій ультраправого міністра внутрішніх справ Герберта Кікля, який представляє Партію свободи (FPÖ).

Про це пише Euobserver.

Розслідування стосується рейдів до приватних будинків та офісів співробітників служби безпеки Національного розвідувального агентства Австрії BVT.

Обшуки, які відбулися 28 лютого, провів підрозділ поліції щодо боротьби з вуличною злочинністю, очолюваний представником FPÖ. Тоді силовики вилучили документи, які нібито пов'язані з розслідуванням ультраправих екстремістських угруповань.

Європейська правда

Сійярто запевняє, що Єврокомісія виправдовує зростання кількості терактів у ЄС

05.09.2018

Нинішня Єврокомісія працює вкрай погано, не дає відповідь на питання тероризму та погіршила відносини із США.

Як передає кореспондент "Європейської правди", таку думку під час 28-го економічного форуму у місті Криниця-Здруй (Польща) висловив глава угорського МЗС Петер Сійярто.

"Дуже скоро пройдуть вибори у Європарламент, і я, як партійний політик, висловлю сподівання, що новий склад Європарламенту та загалом і Єврокомісія будуть зовсім іншими. Адже нинішня Єврокомісія працює погано. Ми бачимо стрімке зростання кількості терактів – 33 за останні роки. А у Єврокомісії нас переконують, що це нормально для метрополії. Ми з цим ніколи не погодимося! Це ненормально, і новий склад Єврокомісії має ключове завдання – боротися із тероризмом", - заявив він.

"Коли ми критикуємо міграційну політику ЄС, нам часто відповідають – згадайте самих угорців, які у 1956-му тікали з країни. Так, угорці тікали до Австрії, але Австрії не було потрібно створювати для них міграційні табори. Вони були законослухняними, поважаючи країну, яка дала їм притулок", - додав він.

Другим завданням нової Єврокомісії, на думку Сійярто, має стати покращення відносин із США. "Відносини із нашим союзником гірші, аніж будь коли. І на це не можна закривати очі. як зараз робить Єврокомісія", - резюмував Сійярто.

Нагадаємо, наступні вибори в Європарламент відбудуться в травні 2019 року.

Європейська правда

Єврокомісар назвав країни, які загрожують ЄС ззовні і всередині

05.09.2018

Європейський проект перебуває у "смертельній небезпеці" від противників усередині і за межами ЄС.

Про це заявив єврокомісар з бюджету Гюнтер Еттінгер, пише Politico.

Еттінгер сказав, що швидке затвердження наступного довгострокового бюджету ЄС національними лідерами та Європейським парламентом покаже, що Європа як і раніше здатна діяти перед обличчям таких викликів.

"На мій погляд, проект перебуває в смертельній небезпеці", - сказав він.

"Дехто в Європі хоче її послабити або навіть знищити - Польща, Угорщина, Румунія, уряд Італії", - сказав він.

Він додав, що ЄС у зоні ризику через автократів, які використовують торговельні війни та агресію, згадавши президента Росії Владіміра Путіна, президента Туреччини Реджепа Таїпа Ердогана і "розумних китайців".

Еттінгер також сказав, що уряд його власної країни, Німеччини, не виявляє достатнього ентузіазму до ЄС, особливо коли мова йде про бюджет.

Еттінгер, високопоставлений чиновник християнських демократів канцлера Ангели Меркель, зазначив, що перша глава коаліційної угоди німецького уряду називається "Новий старт для Європи."

"Я не бачу нічого подібного у нинішніх дебатах в Берліні. Абсолютно нічого", - сказав він.

Він припустив, що це відкрите питання, чи хоче Берлін приєднатися до групи членів ЄС, які наполягають на меншому бюджеті ЄС.

Еттінгер попередив Італію, що у разі блокування переговорів щодо наступного довгострокового бюджету ЄС, країна ризикує втратити додаткове фінансування на міграцію.

Європейська правда

Президент Єврокомісії назвав партію Орбана «проблемою» для ЄНП

07.09.2018

Президент Єврокомісії Жан-Клод Юнкер вважає, що членство у Європейській народній партії правлячої партії Угорщини "Фідес" на чолі з прем'єром Віктором Орбаном "є проблемою".

Про це пише Euractiv.

"Для мене це проблема. Франс про знає це", - сказав Юнкер, маю на увазі свого соратника в комісії, першого віце-президента Франса Тіммерманса, який довгий час відстоював захист верховенства права в Угорщині, а також у Польщі та Румунії.

На пленарному засіданні в Страсбурзі 11 вересня депутати Європарламенту, як очікується, проголосують за доповідь, що яка може потенційно позбавити Угорщину права голосу в Раді ЄС.

Таку процедуру починали лише раз, проти Польщі в грудні минулого року. Раніше цього року комісія вирішила почати судовий процес після того, як виконавча влада ЄС вирішила, що відповідь Варшави була неадекватною.

Якщо доповідь отримає достатню підтримку, тоді Раді ЄС доведеться почати своє власне розслідування передбачуваного порушення Угорщиною цінностей ЄС. Уряд Угорщини неодноразово заявляв, що накладе вето на будь-яку спробу позбавити Польщу права голосу. Рішення вимагає однакості в Раді, і, ймовірно, Варшава відповість тим же, якщо Угорщина виявиться в подібній ситуації.

Те, як проголосують члени ЄНП, буде може показати, чи поділяє коментар Юнкера більшість партії.

Голосування на наступному тижні може дати членам ЄНП привід для роздумів напередодні майбутнього саміту групи в Зальцбурзі в кінці цього місяця і, що більш важливо, напередодні Гельсінської конгресу в листопаді, де вони виберуть свого кандидата на пост президента комісії.

Європейська комісія подала позов проти Угорщини до Європейського суду через недотримання Будапештом європейського законодавства у сфері надання притулку та процедури повернення мігрантів.

Угорський прем'єр Віктор Орбан у своєму листі до президента Єврокомісії Жана-Клода Юнкера заявив, що Угорщина не є країною мігрантів та не хоче нею стати.

Європейська правда

Глава ультраправих Австрії пропонує Орбану приєднатися у ЄП до групи Ле Пен і Сальвіні

11.09.2018

Віце-канцлер Австрії та голова ультраправої Партії свободи Австрії Гайнц-Крістіан Штрахе запропонував прем'єру Угорщини і лідеру партії "Фідес" Віктору Орбану співпрацю у Європарламенті.

Про це повідомляє видання Kurier.

Нещодавно партія Орбана пригрозила вийти з групи Європейської народної партії у Європарламенті.

На пленарному засіданні в Страсбурзі 11 вересня депутати Європарламенту, як очікується, проголосують за доповідь, що яка може потенційно позбавити Угорщину права голосу в Раді ЄС.

"Я хотів би запросити угорського прем'єра Віктора Орбана і його партію "Фідес" до майбутньої співпраці в рамках спільної групи у Європарламенті" - заявив Штрахе.

Їїго партія в Європарламенті входить до групи "Європа націй і свобод", що включає в себе партії Марін Ле Пен та Маттео Сальвіні.

Як повідомлялося, президент Єврокомісії Жан-Клод Юнкер вважає, що членство у Європейській народній партії правлячої партії Угорщини "Фідес" на чолі з прем'єром Віктором Орбаном "є проблемою".

Європейська правда

ЄС продовжив персональні санкції проти РФ

13.09.2018

ЄС продовжив дію персональних санкцій проти росіян та сепаратистів в анексованому Криму та на окупованих територіях Донбасу.

Про це у своєму Twitter повідомив кореспондент "Радіо Свобода" в Брюсселі Рікард Джозвяк.

"ЄС сьогодні офіційно подовжив візові заборони та арешти активів на шість місяців для 155 осіб та 44 суб'єктів, залучених до дій проти територіальної цілісності України", - написав він.

Санкції продовжені до 15 березня 2019 року.

31 липня Євросоюз запровадив санкції проти 6 російських компаній, які брали участь у будівництві Керченського мосту. Дипломати заявили, що було запропоновано 8 фірм, але дві були відкинуті після опозиції з боку Німеччини та Італії, які побоювалися шкоди для своїх ділових відносин з Росією.

Європейська правда

Німецькі військові зіткнулися з російською «гібридною війною» в Литві

15.09.2018

Німеччина нарощує військові кіберможливості, щоб реагувати на російську гібридну загрозу, націлену на німецькі війська, розгорнуті в Литві.

Про це заявила канцлер Німеччини Ангела Меркель під час зустрічі з німецькими військовими, дислокованими в Литві в складі батальйону НАТО, повідомляє The Local.

"Тут ви зіткнулися з ситуацією, яка представляє собою ще одну частину російської військової доктрини: ідеєю гібридної війни", - сказала Меркель.

Союзники НАТО звинувачують Росію у використанні методів "гібридної війни", в тому числі підривній діяльності, пропаганді і кібервійні, щоб підірвати Захід, не викликавши повної військової відповіді НАТО.

"Гібридна війна - це не те, до чого ми не дуже звикли. Ви явно відчуваєте це тут дуже певним чином", - додала Меркель.

"Не дарма ми створили спеціальну кіберодиночку в німецьких збройних силах, щоб посилити можливості в цій області", - сказала вона військовим на базі в Рукла, на північний захід від столиці Вільнюса.

У минулому році Німеччина розгорнула понад 500 військовослужбовців в Литві в рамках місії НАТО щодо посилення східного флангу.

Незабаром після їх прибуття німецькі військові зазнали необґрунтованих звинувачень у згвалтуваннях з боку пропагандистських російських ЗМІ, також повідомлялося, що Москва намагається зламати смартфони військових НАТО.

Європейська правда

Зовнішня політика

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Розірвання «Великого» договору з РФ: наслідки для України

28 серпня 2018 року на нараді з керівниками закордонних дипломатичних установ Президент України Петро Порошенко заявив, що очікує від МЗС необхідний пакет документів для початку реалізації процесу припинення Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією. Зокрема він заявив: «Нарешті ми підійшли достатньо підготовленими і юридично захищеними до припинення дії Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною та РФ, який з вини Москви вже давно став анахронізмом».⁶

30 серпня Міністр закордонних справ Павло Клімкін повідомив, що пакет документів підготовлено. Він запевнив, що до 30 вересня Україна повідомить РФ про намір офіційно припинити дружбу. Такий поспіх пов'язаний з процедурою розірвання Договору – якщо не повідомити країну-агресора до 1 жовтня, то 1 квітня 2019 року угода автоматично буде продовжена на 10 років.⁷

Нагадаємо, Договір про дружбу, співробітництво і партнерство з Росією був підписаний у 1997 році. У документі серед інших положень вказується, що сторони «поважають територіальну цілісність одна одної і підтверджують непорушність існуючих між ними кордонів, права народів вільно розпоряджатися своєю долею, невтручання у внутрішні справи...», а також «будують відносини одна з одною на основі принципів взаємної поваги до суверенної рівності, непорушності кордонів, мирного врегулювання спорів, незастосування сили або загрози силою».⁸

Цей договір став базовим у договірно-правових відносинах України та РФ. Та чи відповідає він сучасним реаліям? Росія окупувавши Крим та розпалюючи війну на Сході України порушила усі можливі його принципи. Відтак постає питання, чому Україна має дотримуватися

⁶ <https://tsn.ua/politika/ukrayina-gotova-do-rozirvannya-velikogo-dogovoru-z-rosiyeyu-poroshenko-1208062.html>

⁷ <https://ukr.segodnya.ua/world/russia/razryv-bazovogo-dogovora-s-rf-bez-druzhby-s-rossiye-budet-legche-v-sudalh-1166513.htm>

⁸ http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643_006

умов Договору, якщо Росія вже давно забула про принцип «Pacta sunt servanda» («Угоди треба виконувати»)? Проте, як сказав класик, договори з Російською Федерацією не варті паперу, на якому вони написані.

Загалом сучасна ситуація вимагає перегляду усієї договірно-правової бази з Росією на предмет дієвості і відповідності національним інтересам України. А це у свою чергу вимагає комплексного і стратегічного бачення зовнішньої політики України щодо Росії, від якого у великій мірі залежатиме доля Української держави. Проте, схоже що такої стратегії за чотири роки війни керівництву України не вдалося вибудувати.

Незважаючи на переконливі докази про злочини Росії на Донбасі та порушення міжнародного права, Кремль продовжує повторювати, що «їх там нема», анексія Криму це «відновлення історичної справедливості», а в Україні вони когось «захищають» і загалом в усіх бідах винувата «Київська хунта». Про це зокрема і свідчить реакція РФ на ініціативу припинення пролонгації Великого договору. До прикладу, прес-секретар Президента РФ пан Песков заявив, що було б нерозумно робити якісь кроки, які завдадуть додаткової шкоди інтересам народів двох країн в умовах глибокої кризи у російсько-українських двосторонніх відносинах. У контексті цього представник Кремля відзначив, що «Росія ніколи не була прихильницею погіршення відносин, згортання цих відносин... Росія завжди була противницею і опонентом дій українського керівництва щодо південного сходу їх власної країни», - резюмував Песков.⁹

Віктор Медведчук, теж вбачає велику трагедію у припиненні дії Договору. Зокрема він заявив: «Денонсація «Великого договору» з Росією матиме катастрофічні наслідки для економіки України, позиції країни на міжнародній арені і інтересів мільйонів громадян. Крім того, такий крок завдасть смертельного удару в головному для України питанні - питанні відновлення миру в Донбасі».¹⁰ Проте, пан Медведчук не називає реальної причини, чому на Донбасі розпочалася війна. Адже якби не Росія, то мир в Україні ніхто б не порушував, і це питання взагалі б не стояло. У цьому контексті висловлювання пана Медведчука про «мир» звучить абсурдно і цинічно. Хоча дивуватись нічому. Віктор Медведчук віддано виконує свою місію адвоката Кремля. Другий служитель Кремлю депутат Верховної ради Вадим Рабинович заявив, що розривати Договір з країною, звідки Україна одержує більшу частину інвестицій - значить, йти проти здорового глузду. Крім того, такий крок зашкодить і простим громадянам країни.¹¹

Проте, ці заяви не відповідають дійсності. Потрібно визнати факт, що подальша пролонгація Договору про дружбу, співробітництво і партнерство з Росією не відповідає реальній ситуації війни, яку Росія розпочала проти України.

Як зазначив Олександр Білецький, військовий експерт, голова громадської організації «Українська військова варта»: «Краще пізно, ніж ніколи. З точки зору міжнародного права, щоб показати, що війна ведеться не з якимись квазі-республіками, незрозумілими «шахтарями і трактористами», то всі ці речі мали відбутися ще у березні 2014 року... Вищому керівництву країни треба прийняти стратегічне рішення: чи ми воюємо, чи торгуємо з ворогом, чи ми – «бариги», чи воїни».¹²

⁹ <https://tass.ru/politika/5503350>

¹⁰ <https://regnum.ru/news/2472345.html>

¹¹ <https://www.5-tv.ru/news/219118/naukraine-priznali-rastorzenie-dogovora-odruzbe-srossiej-tolko-navredit/>

¹² <https://www.radiosvoboda.org/a/29464148.html>

Загалом рішення про припинення пролонгації Великого договору є виправданим, хоч запізнілим. По-перше, воно нарешті внесе певну ясність на двосторонньому рівні між Україною і Росією та міжнародно-правову визначеність. **По-друге**, цим Київ надасть сигнал західним партнерам. Адже після припинення дії Договору міжнародна спільнота буде нас розглядати в іншому правовому контексті, а не як країну, у якій на офіційному рівні закріплена дружба з РФ. **По-третє**, це звільняє Україну від консультацій щодо вступу в ЄС та НАТО які передбачені статтями ст.6-7 Договору.

Заяви від проросійських політичних сил, про те, що розірвання Договору може якимось чином зашкодити Україні носять маніпулятивний характер. Тому, що відповідно до міжнародних норм та дипломатичної практики припинення угод, які встановлюють відносини дружби і стратегічного партнерства настає в разі, якщо інша сторона вчинила зовнішню військову агресію проти країни-підписанта договору. І кожна країна відповідно до міжнародних норм, Конституції і внутрішнього законодавства повинна зробити усі відповідні кроки по захисту своєї територіальної цілісності в разі відкритої військової агресії, що власне і сталося.

Двосторонні відносини

Австрія

Ми очікуємо дуже чіткої реакції на російську агресію і продовжуємо санкції проти агресора – Федеральний канцлер Австрії за результатами зустрічі з Президентом України

03.09.2018

Президент Петро Порошенко та Федеральний канцлер Австрії Себастьян Курц обговорили ситуацію на Донбасі.

Глава Української держави наголосив на важливості партнерства з Республікою Австрія: «Ми хотіли би бачити Австрію державою, яка допомагає рухатися Україні в напрямку повернення нашої країни в родину європейських народів». При цьому він повідомив, що у Верховній Раді вже зареєстрований його законопроект про закріплення у Конституції України європейських та євроатлантичних прагнень Українського народу. Сторони також обговорили тему головування Австрії в Європейському Союзі.

Петро Порошенко подякував Австрії за підтримку українських ініціатив та прагнень, «починаючи від ситуації надання Україні макрофінансової допомоги і закінчуючи підтримкою України в питанні продовження санкцій проти Російської Федерації у разі невиконання нею Мінських домовленостей, нестворення безпекових умов для реалізації Мінська».

У свою чергу, Себастьян Курц зауважив: «Я мушу відзначити, що нас це дуже непокоїть, що ситуація досі залишається складною - такою ж, як і раніше. Я зараз говорю як голова Ради Європейського Союзу. Ми очікуємо дуже чіткої реакції на російську агресію, і у зв'язку із цим у червні цього року ми продовжили санкції проти агресора».

Він додав, що потрібен також канал діалогу для того, щоб знайти мирне рішення. Федеральний канцлер Австрії наголосив: "Хотів би звернувся до Росії із закликом повернутися за стіл переговорів. Це повернення потрібне і в Нормандському форматі. Це єдиний формат, який у нас поки що існує, і єдина можливість для того, щоб вести переговори і колись знайти мирне рішення».

[Інтернет-представництво Президента України](#)

Норвегія

Норвезькі інвестиції на кордоні з Кримом – внесок Норвегії в деокупацію Криму, - Президент під час підписання великого інвестиційного договору щодо будівництва вітроелектростанцій в Херсонській області

06.09.2018

Президент України Петро Порошенко разом із Міністром закордонних справ Норвегії Іне Еріксен Сьорейдевзяли участь в церемонії підписання договорів щодо реалізації міжнародних інвестиційних проектів на спорудження вітроелектростанцій в Херсонській області за провідної ролі норвезької компанії NBT.

«Ми бачимо глибокий символізм у вашій інвестиції і розглядаємо інвестиції норвезької компанії на кордоні з Кримом як внесок Норвегії в деокупацію Криму», - сказав Глава держави та привітав започаткування великого міжнародного інвестиційного проекту із спорудження комплексу вітрових електростанцій на півдні України.

Президент подякував Прем'єр-міністру Норвегії Ерні Солберг, Уряду та народу Норвегії за послідовну підтримку суверенітету та територіальної цілісності України.

«Ця подія є свідченням надзвичайно ефективних економічних відносин і перспектив співпраці між нашими країнами», - зазначив Петро Порошенко. Він підкреслив, що проект посилює енергетичну безпеку України. Відповідно до проекту вже до кінця наступного року вздовж північного узбережжя озера Сиваш буде споруджено 67 вітрових електроустановок загальною потужністю 250 МВт, що забезпечить електрикою з відновлювальних джерел енергії більш ніж третину споживання усієї Херсонської області.

Президент також підкреслив, що інвестиція в 450 млн доларів – це нові можливості для українського бізнесу, а реалізація такого потужного проекту потребуватиме залучення в якості субпідрядників українські будівельні підприємства, інженерні фірми, компанії з виробництва будівельних матеріалів. «А це також нові робочі місця для наших громадян та нові надходження податків», - додав він.

«Ці 120 метрові велетні будуть розташовані в лічених метрах від озера Сиваш, від окупованої Російською Федерацією території українського Криму. Інвестиція норвезької компанії в декількох кілометрах від адміністративного кордону з окупованою територією є твердим переконанням, що ця територія буде звільнена, і що Крим є українським», - наголосив Президент та підкреслив, що Україна та Норвегія займають «абсолютно спільну надійну позицію щодо необхідності підтримки міжнародного плану з деокупації Криму».

«Дуже легко підтримувати реформи, дуже легко говорити, що Україна є успішною країною в плані реформ, але просто говорити. Дуже важливо, що підтримка реформ відбувається у вигляді інвестицій в сотні мільйонів доларів, які сьогодні здійснює Норвегія», - сказав Президент по завершенню церемонії підписання договору.

У свою чергу, Міністр закордонних справ Норвегії запевнила, що її країна й надалі підтримуватиме Україну. «Ми спільно працюємо і підтримуємо великий спектр реформ, який ви проводите», - підкреслила Іне Еріксен Сьорейде та відзначила зростання зацікавленості норвезьких компаній активно інвестувати в Україну.

В церемонії підписання договору щодо реалізації міжнародного інвестиційного проекту з будівництва комплексу вітрових електростанцій у Херсонській області взяли участь Головний виконавчий директор компанії NBT Юар Вікен, Головний виконавчий директор компанії Nordex Хосе Луїс Бланко Дієгес, Заступник генерального директора компанії «Shanghai Electric Power Construction Co., Ltd.», генеральний директор компанії «PowerChina Fujian Engineering Co., Ltd.» Лін Бінгун та Представник компанії PowerChina в Україні Сю Фей.

Інтернет-представництво Президента України

США

Президент зустрівся з Послом США з особливих доручень з питань міжнародної релігійної свободи

11.09.2018

Президент Петро Порошенко прийняв Посла Сполучених Штатів Америки з особливих доручень з питань міжнародної релігійної свободи Семюеля Браунбека, який перебуває в Україні з робочим візитом.

Глава держави наголосив, що релігійна свобода є невід'ємною частиною нашої української ідентичності. «Ми пишаємося, що маємо достойний стан

релігійної свободи в Україні, який гарантується Конституцією України та Законом України про свободу совісті і релігійні організації, а також традиційно високим рівнем толерантності, яка панує в українському суспільстві», - відзначив Петро Порошенко.

Президент Порошенко ознайомив Посла Браунбека з кроками, що здійснюються на шляху створення Української Автокефальної Православної Церкви. Президент подякував американській стороні за активну підтримку України у цьому процесі.

Президент привернув увагу Посла до чисельних свідчень жахливих порушень прав і свобод людини, зокрема релігійної свободи, на окупованих Росією українських територіях. Співрозмовники наголосили на необхідності жорсткої відповіді на системні переслідування в окупованому Донбасі та Криму українських віруючих Української Православної Церкви Київського Патріархату, Української Греко-Католицької Церкви, представників інших віросповідань.

У свою чергу, Посол Браунбек запевнив, що Сполучені Штати й надалі підтримуватимуть Україну у боротьбі за відновлення суверенітету і територіальної цілісності та у праві мати єдину Українську Автокефальну Православну Церкву.

Інтернет-представництво Президента України

Президент провів зустріч зі спецпредставником США

13.09.2018

Президент України Петро Порошенко провів зустріч зі спеціальним представником Сполучених Штатів Америки Куртом Волкером.

Співрозмовники обговорили ситуацію на Донбасі. Під час зустрічі було наголошено на важливості продовження санкційної політики проти Росії до повної деокупації української території.

Петро Порошенко подякував за зміцнення обороноздатності української армії і наголосив на важливості продовження тісної співпраці у сфері безпеки та оборони.

Співрозмовники також обговорили питання енергетичної безпеки, зокрема в контексті Північного потоку – 2.

Інтернет-представництво Президента України

ЄС

Україна стає сильнішою і рухається до Європейського Союзу – Президент під час підписання Угоди щодо макрофінансової допомоги Україні з боку ЄС на 1 млрд євро

14.09.2018

Президент України Петро Порошенко провів зустріч з Віце-президентом Європейської Комісії з питань євро та соціального діалогу, фінансової стабільності, фінансових послуг та Союзу ринків капіталу Валдісом Домбровскісом. Перед зустріччю Президент України взяв участь у церемонії підписання Меморандуму про взаєморозуміння та Кредитної угоди між Україною та Європейським Союзом щодо Четвертої програми макрофінансової допомоги Україні в обсязі 1 мільярд євро.

В церемонії та переговорах також взяв участь Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман.

Меморандум та Угоду в присутності Президента України та Прем'єр-міністр України підписали виконуюча обов'язки Міністра фінансів України Оксана Маркарова, Голова Національного банку України Яків Смолій та Віце-президент Європейської Комісії Валдіс Домбровскіс.

Глава держави підкреслив, що макрофінансова допомога з боку Європейського Союзу пов'язана із реформами, частина з яких вже виконана Україною та висловив сподівання, що вже найближчим часом Верховна Рада ратифікує Кредитну угоду та Меморандум, які були підписані сьогодні.

«Україна стає сильнішою. Україна рухається до Європейського Союзу» – підкреслив Президент під час підписання Угоди та подякував представникам Європейського Союзу за підтримку в проведенні реформ в Україні. «Ви по праву є співучасниками і співспонсорами реформ, які проводяться в Україні протягом останніх чотирьох років», - сказав Петро Порошенко.

Президент зауважив, що це є позицію справжніх друзів. «Ми пліч-о-пліч в нашій програмі по реформуванню держави, в програмі по поверненню України в родину європейських народів», - додав Петро Порошенко.

Глава держави також подякував Віце-президенту Європейської Комісії за вчорашнє рішення Ради Європейського Союзу щодо продовження санкцій проти Росії як країни-агресора: «Ми дуже цінуємо єдність і солідарність європейських країн з Україною».

В свою чергу, Віце-президент Європейської Комісії Валдіс Домбровскіс зазначив, що ця макрофінансова допомога сприятиме подальшому реформуванню України, створенню нових робочих місць та сприятиме впевненості для українських та іноземних інвесторів в стабільному майбутньому України.

У ході зустрічі Глава Української держави та Віце-президент Європейської Комісії детально обговорили стан реалізації домовленостей за результатами ювілейного Двадцятого Саміту Україна – ЄС, що відбувся 9 липня 2018 року у Брюсселі, зокрема перспективи поглиблення секторальної співпраці у сферах цифрового ринку, енергетики, митного співробітництва, шляхи підтримки реформ, поглиблення взаємодії для протидії зовнішньому втручанню у виборчі процеси в Україні та Європейському Союзі, а також подальшого просування ініціативи Президента України щодо «патронажу» держав-членів ЄС над містами та районами підконтрольних Україні територій Донецької та Луганської областей.

Також співрозмовники обмінялись думками щодо розвитку економічної ситуації в Україні та продовження співпраці з Міжнародним валютним фондом.

Інтернет-представництво Президента України

Естонія

Президенти України та Естонії обговорили актуальні завдання двосторонньої співпраці та взаємодії у рамках міжнародних організацій

14.09.2018

Президент України Петро Порошенко провів переговори з Президентом Естонської Республіки Керсті Кальюлайд.

В ході зустрічі було обговорено актуальні питання двостороннього порядку денного, включаючи подальший розвиток торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва.

З Керсті Кальюлайд, яка стала першим лідером іноземної держави, що у травні 2018 року відвідала лінію розмежування на Сході України, було докладно обговорено розвиток безпекової ситуації, зумовленої триваючою військовою агресією РФ.

Скоординовано підходи щодо протидії гібридним викликам з боку РФ, а також невідкладні спільні кроки задля звільнення українських політичних в'язнів в Росії.

Глава Української держави подякував Естонській Республіці та особисто Президенту Кальюлайд за незмінну політичну підтримку нашій державі та активну

практичну допомогу, у тому числі і шляхом реалізації конкретних проектів з відбудови інфраструктури на Сході України.

Інтернет-представництво Президента України

Велика Британія

Президент України прийняв Державного секретаря з питань оборони Великої Британії

17.09.2018

Президент України Петро Порошенко зустрівся з Держсекретарем з питань оборони Великої Британії Гевіном Вільямсоном.

Сторони позитивно відзначили інтенсивність українсько-британського діалогу у сфері безпеки і оборони.

Глава держави високо оцінив внесок Британії у зміцнення оборонних спроможностей та тренування Збройних Сил України і висловив сподівання на продовження співробітництва на цьому напрямку.

Йшлося також про перспективи посилення санкційного режиму проти Російської Федерації через агресію проти України та хімічну атаку у Солсбері.

Президент привітав рішення Держсекретаря з питань оборони Великої Британії відвідати лінію зіткнення на Донбасі.

Окрему увагу було приділено посиленню співпраці між Україною та Британією у рамках НАТО та ООН, а також двосторонній співпраці в сфері протидії кіберзагрозам.

Інтернет-представництво Президента України

Опір російській гібридній війні

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Втручання РФ у вибори України: дезінформація та маніпулювання в дії

Втручання у внутрішні справи незалежних країн, зокрема у вибори, стало звичною діяльністю Кремля. Відповідно до даних НАТО, Росія втручалася у президентські вибори США 2016 року, референдум про Brexit у Британії в 2016 році та загальні вибори у 2017, у вибори президента Франції в 2017 році, парламентські вибори Німеччини у 2017 та референдум щодо статусу Каталонії у 2017.¹³ Разом з тим про втручання РФ у вибори заявляли Греція та Італія. Данія теж небезпідставно заявила, що готується до потенційного російського втручання у вибори в 2019 році.¹⁴

З огляду на те, що в Україні на часі вибори Президента, Росія готується до них не менш ніж Україна. Через дезінформаційні кампанії, пропаганду, антиєвропейську та антидемократичну риторичку, маніпулюючи питанням миру в Україні, Кремль прагне вплинути на громадську думку, щоб досягти бажаних політичних змін.

Кремль розраховує завдяки виборам привести до влади в Україні проросійські сили здатні змінити зовнішньополітичний курс країни на користь Росії та просування її інтересів. Провівши аналіз російської та української преси, можна констатувати, що Кремль ставить найбільші ставки на окремих проросійських політиків, політичні партії, псевдо-експертів та журналістів та громадські об'єднання, яким сам писатиме сценарій дій.

До прикладу зараз на багатьох каналах України звучить ім'я Віктора Медведчука, який повертається у «велику політику» і схоже балотуватиметься у Президенти. Наприкінці липня Медведчук повідомив про рішення приєднатися до партії «За життя» Вадима Рабіновича і очолити напрямок щодо «відновленню миру» з Росією. Так, Віктор Медведчук та представники «Опозиційного блоку» звинувачують керівництво України в небажанні досягти миру й закликають до проведення прямих переговорів про мир із сепаратистами. Це, у свою чергу, тиражується телеканалами «112 Україна», «NewsOne» та проросійськими інтернет ресурсами.

¹³ <https://hromadske.ua/posts/rosiia-vtruchalasia-u-vybory-prynaimni-5-krain-nato-dopovid>

¹⁴ https://24tv.ua/daniya_zayavila_pro_m_ozhlive_vtruchannya_rosiyi_u_vibori_n1005891

Такими заявами пропагандистські медіа нав'язують думку, що мир на Донбасі може бути досягнутий лише в разі зміни політичного керівництва і курсу України, що існує зв'язок між певним результатом виборів та миром на Донбасі. Оскільки питання миру є надважливим для українців, така маніпуляція може суттєво вплинути на думку певної частини громадян.

На початку серпня 2018 року каналі «112 Україна» та пропагандистських медіа Україна.ру, Федеральне агентство новин, РИА Новости, Лента.ру (на які часто посилаються українські інтернет-видання) розповсюдили коментар нардепа Рабиновича. Він заявив, що товарообіг з Росією тільки збільшується в останні роки, а Зона вільної торгівлі з країнами Євросоюзу тільки нашкодили економіці України. Російські боти розкручують їх у соцмережах, у коментах на інтернет-платформах з відповідними промовистими заголовками. **Проте це був черговий фейк срямований на дискредитацію європейської інтеграції.** Відповідно до офіційних даних за червень 2018 року, тобто за рік повноцінної дії Зони вільної торгівлі, експорт українських товарів збільшився на третину, що дало Україні прибуток в 17,5 мільярда доларів. За перші чотири місяці поточного року товарообіг між Україною і країнами Євросоюзу виріс ще на 27%.¹⁵ **Проте, в основі цього повідомлення лежить стереотип, мовляв «Тільки у тандемі з Росією в Україні є майбутнє».**

Російський ресурс «REGNUM», «Інфорбюро» інтерпретували на свій лад слова громадського діяча, лідера української рок-групи «Океан Ельзи» Святослава Вакарчука. Видання подають інформацію про те, нібито Вакарчук переконаний, що Україна не може швидко закінчити «громадянську війну» на Донбасі. Він вважає що Україна повинна сконцентрувати увагу на власному розвитку, а не на військовому конфлікті. Насправді ж Вакарчук зазначив, що у Києва на даний момент немає можливості одноосібно завершити війну на Донбасі, і причина в цьому - Росія. «Рішення про швидке припинення війни цілком і повністю залежить від тих, хто цю війну режисує – керівництва Російської Федерації» - сказав музикант. Російські ЗМІ упустили цю частину в своїх повідомленнях і, спотворивши його слова, зробили акцент на «нездатності України припинити війну».¹⁶ **Російська пропаганда знову використала у трактуванні даного повідомленні кілька стереотипів, таких як: «Україна не спроможна вирішувати власні проблеми», «Україна – failed state».**

¹⁵ <https://www.stopfake.org/fejk-prekrashhenie-torgovli-s-rossiej-ubivaet-ekonomiku-ukrainy/>

¹⁶ <https://www.stopfake.org/vakarchuk-ukraina-ne-mozhet-bystro-zakonchit-grazhdanskuyu-voynu-manipulyatsiya/>